

Verslag Vogelwerkgroep IVN Vijlen-Vaals en Gemeente Vaals 2014

Door de zachte winter en het mooie voorjaar zag het er rooskleurig uit voor onze vogels. Door het milde weer waren de planten 3 weken eerder gaan bloeien. Dat had tot gevolg dat vele vogelsoorten eerder waren gaan broeden. Enkele roofvogels lagen half maart al op eieren. Bij de Mezensoorten waren de jongen 2 á 3 weken eerder uitgevlogen. Het lijkt erop dat sommige lange afstandsvliegers steeds eerder terugkomen. Ook de kraanvogels worden de laatste jaren vaker gezien. Sommige Kraanvogels hebben een andere route gekozen. Verder waren er in de winter veel Kruisbekken aanwezig. Grote Zilverreigers en Zwarte Ooievaars werden ook waargenomen.

Spechten

De opmars van de middelste Bonte Specht is niet te stuiten. In 2013 nog iets boven de 20 zangposten en dit jaar ruim 40. Dit jaar waren deze al vroeg bezig. Bij de Zwarte Specht waren 3 territoria. Op 1 plaats werd hun broedgat gevonden. Met de kleine Bonte Specht en de grote Bonte Specht gaat het nog steeds goed. De grote Bonte Specht wordt steeds meer buiten de bossen waargenomen. De Groene Specht was redelijk aanwezig.

Roofvogels

Door het mooie weer en het aantrekken van de muizenstand hadden de Buizerd en de Torenvalk zich weer hersteld. In 2013 waren er 2 broedparen van de Buizerd en in 2014 14 met een gemiddelde van 2 jongen. De Toerenvalk had in 2013 1 broed en dit jaar 5 met een gemiddelde van 3 jongen. Diverse Torenvalken broeden ook in Kerkuilenkasten. Bij de Havik waren 3 broedsels. Twee met drie jongen en 1 met 2 jongen. De Boomvalk was op 2 plaatsen aanwezig. Op 1 plaats zeker gebroed. De Sperwer had weer na lange tijd in het Malensbos gebroed. Deze vogel komt steeds vaker voor in de bebouwde kom. De Wespendienven waren op verschillende plaatsen aanwezig.

Uilen

Ondanks dat er meer muizen aanwezig waren dan andere jaren was het toch geen goed jaar voor de Kerkuilen. Slechts 1 broedsel met 5 jongen. Terwijl op 2 plaatsen al in februari de mannetjes aanwezig waren, maar geen vrouwtjes. Met de Steenuil ging het beter. Met 7 broedsels en een gemiddelde van 4 jongen. Ook werden elders meer Steenuilen gehoord. Een positieve ontwikkeling. Met de andere uilen, de Bosuil en de Ransuil gaat het goed. Met de Ransuil gaat het beter dan verwacht. Ik krijg steeds meer meldingen van Ransuilen.

Zangvogels

We beginnen bij de Fluiters. De 1^e Fluitsing werd op 12 april gehoord. Dit jaar waren er minder Fluiters aanwezig. In het Platte Bos en Kolomnderbos en Preusbos werden zij niet aangetroffen. Bij de andere lange afstandsvlieders waren er geen bijzonderheden. Positief is dat het aantal Huiszwaluwen steeds meer worden. Mij valt op dat als er Dennen gekapt worden in het bos op die plaatsen steeds meer Boompiepers voorkomen. Bij nieuwe begroeiing zijn ze weer verdwenen. De korte afstandsvliegers blijven normaal. Bij de

standvogels gaat het met de Huismus steeds beter. De Mezensoorten zoals de Zwatre Mees en de Kuifmees gaan steeds meer achteruit. Evenals de Spreeuw, de IJsvogel en de Europese Kanarie. Er werden ook minder Vinken aangetroffen. Er werden 3 Wielewalen waargenomen. De Veldleeuwerik is nog volop aanwezig. Geen verliezen aangetroffen. De Kraaiachtigen worden steeds meer. Bij de Roeken (dhr. Ummels telt de roeken in de hele provincie) werden 273 nesten geteld. Vorig jaar 230.

Diverse

Bij kasteel Lemiers werden 8 nesten geteld van Blauwe Reigers met een gemiddelde van 2 jongen. Er werd geen Zomertortel ontdekt. De Patrijs werd iets vaker waargenomen. Wel veel Canadese ganzen. Verder waren er weinig Wespen en Hommels aanwezig.

Er wordt samengewerkt met Sovon, Vogelbescherming, Vogelwacht Limburg, IKL, Nabu Aken, Staatsbosbeheer, Ark, Limburgs Landschap en IVN afdelingen.

Een bijzonder woord van dank aan G. Ottens, F. Hustings, J. Ummels, P. Albas, R.v.d. Laak, J. Pleijers en R. Bijlsma.

Jammer dat mijn vaste begeleider en vriend dhr. P. Straat overleden is. Een gemis.

Deze gegevens zijn alleen mogelijk door medewerking van landbouwbedrijven, door het bezoek aan hun schuur en hoeve, eigenaren van bos, tuin, en natuurterreinen. Tevens ook door personen die de gegevens aan mij door geven. Zonder hun hulp was dit niet mogelijk.

Een kort overzicht van de broedresultaten van de Kerkuilen en Steenuilen in onze gemeente.

Het IKL was begonnen met een campagne voor het plaatsen van Kerkuilenkasten. Het IVN Vijlen-Vaals werd gevraagd om deze kasten te plaatsen. Met enkele leden en een oud lid werd in 1992 begonnen met het plaatsen van de Kerkuilenkasten.

De eerste kast werd geplaatst in de St. Pauluskerk in Vaals. De andere kasten werden later geplaatst. Er hangen nu 20 Kerkuilenkasten in de hele gemeente. Het duurde tot 1996 totdat er in deze kasten gebroed werd. De jaren die volgden werden afgewisseld met goede en slechte Kerkuilen jaren. Dit komt hoofdzakelijk door het aanbod van voedsel o.a. muizen en door slechte weersomstandigheden o.a. door strenge winters met veel sneeuw. In 1997 en 1998 was er elk jaar 1 broedsel met gemiddeld 3 jongen. Daarna ging het beter. In 1999 waren er 3 broedsels en er zijn toen 15 jongen uitgevlogen. In 2000 waren er 3 broedsels met 9 jongen. Daarna kwamen er 3 topjaren. In 2001 waren er 6 broedsels met 23 jongen. In 2002 waren er 5 broedsels met 16 jongen. In 2003 5 broedsels met 15 jongen. 2004 was een minder goed jaar. Er waren slechts 2 broedsels met 4 jongen. Des te beter was 2005 met 3 broedsels en 18 jongen. 2006 was weer minder met 2 broedsels met 6 jongen. 2007 was een superjaar met 7 broedsels met 31 jongen waarvan 2 2^e broedsels. Daarna ging het weer minder. 2008 met 1 broedsel met 6 jongen en 2009 met 1 broedsel met 2 jongen. In 2010 was het slecht gesteld. Door het slechte weer was er geen broedsel. Veel Kerkuilen waren vertrokken naar elders. 2011 was ook niet veel beter met 1 broedsel met 3 jongen. In het najaar van 2011 en in het voorjaar van 2012 werden er op veel boerenbedrijven veel muizen waargenomen. Ook op andere plaatsen. Dit zou een goed Kerkuilen jaar kunnen worden. En jawel. Op diverse plaatsen lagen de Kerkuilen al vroeg te broeden. Op sommige plaatsen lagen 4 á 5 jongen in de kast. Resultaat 3 1^e broedsels met 12 jongen en 1 2^e broedsel met 4 jongen. 2013 was het slechtste jaar ooit. In juli waren er nog geen Kerkuilen in de kasten aanwezig door de slechte weersomstandigheden. Ondanks de betere omstandigheden werd in 2014 maar 1 broed met jongen aangetroffen. Op 2 plaatsen zat maar 1 Kerkuil in de kast. Vanaf 1996 tot 2010 waren er 43 broedsels en er zijn 157 jongen uitgevlogen. Een gemiddelde van 3,6 jong per nest. 7 Eieren kwamen niet uit en 27 jongen stierven in het nest. 1 Broed werd verstoord door werkzaamheden. Niet alleen Kerkuilen hadden in de kast gebroed maar ook Bosuilen, Houtduiven, Kauwen en Nijlganzen.

In 1995 werd met het plaatsen van Steenuilenkasten begonnen. Ook weer via het IKL. Eerst werd er begonnen in de omgeving van Vaals. In 1997 rondom Vijlen. In 1998 hingen er 25 kasten. Op het ogenblik hangen er 35 Steenuilenkasten in de hele gemeente. Deze kasten moeten 2 á 3 keer worden gecontroleerd en schoongemaakt. Ondanks het grote aanbod aan kasten wil het niet echt lukken met de Steenuilen. Gemiddeld zijn er tussen de 6 en 8 broedsels per jaar. In 2000 waren er 4 broedsels en in 2001 3 broedsels. Daarna werden de broedsels constanter. In 2003, 2004 en 2005 waren er 8 broedsels. Het jaar erna in 2006 7 broedsels. In 2007, 2008, 2009 en 2010 waren er 8 broedsels. In 2011 waren er 7 broedsels met 19 jongen. 2012 Schijnt een topjaar te worden voor de Steenuilen. Bij de eerste

controles lagen er 4 á 5 jongen in de kasten. Dit is nog nooit voorgekomen. In 2012 waren er 7 broedparen met 28 jongen. 2013 Was een minder jaar door de slechte weersomstandigheden. Er waren 6 broedsels met weinig jongen. Er zijn in dat jaar 15 jongen uitgevlogen. 1 Koppel had de eieren in de steek gelaten. In 2014 waren 7 broedsels met gemiddeld 4 jongen. Er waren goede omstandigheden. Het beste resultaat ooit. Bij afwezigheid van muizen kan de Steenuil zich ook voeden met insecten, wormen, kikkers enz. Het uitgevlogen jongen ligt gemiddeld per nest tussen de 2,8 en 3.0. Net genoeg om de soort in stand te houden. Ook Spreeuwen en Mezen maken gebruik van de kasten. De Steenmarter brengt ook vaak een bezoek aan de kasten maar dan met minder goede bedoelingen. Diverse jongen werden dood gebeten.

De Kerkuilen- en Steenuilenkasten hangen verspreid over de gemeente o.a. bij boerenbedrijven, particulieren, kasteeltuin en kerken. Bij iedereen die gevraagd werd om een kast te plaatsen kregen we volle medewerking. Dankzij deze medewerking kon de Steenuil en Kerkuil van de ondergang gered worden.

Kort verslag Uilen 2014

Ondanks de milde winter en het mooie voorjaar was er een groot verschil tussen de broedende uilensoorten. Voor de Steenuil was het een uitstekend broedseizoen met 7 broedsels met een gemiddelde van 4 jongen per nest. De broedsels waren groter dan andere jaren. Op een plaats lagen 6 eieren in de kast waarvan 5 jonge Steenuilen zijn uitgevlogen. Ook buiten de Steenuilenkasten werden regelmatig steenuilen aangetroffen. Sommige Steenuilen blijven hardnekkig in een boomholte zitten. Het duurt soms jaren voordat ze in een kast gaan broeden. Verder hadden Mezen en Spreeuwen in de Steenuilenkasten gebroed.

Met de Kerkuilen ging het slecht. Slechts 1 broedsel waar 5 jongen zijn uitgevlogen. Op 2 andere plaatsen zaten in februari al mannetjes te baltsen zonder succes. Er waren geen vrouwtjes te bekennen. In september nog steeds geen vrouwtjes aanwezig. In Noord Limburg waren meer Kerkuilen aanwezig. Aan het aantal muizen heeft het niet gelegen. Deze waren volop aanwezig. In Friesland was een ware muizenplaag. De boeren klaagden steen en been. De oogst werd ten groten dele opgegeten door de muizen. Ook andere vogelsoorten hadden in de Kerkuilenkasten gebroed o.a. de Torenvalk en Bosuil. Deze hadden in de kasten hun jongen groot gebracht. Op een plaats zal zelfs een eekhoorn. Wanneer een zeldzame soort zoals de Kerkuil in 3 strenge winters slechts 1 broedsel hebben duurt het jaren voordat de soort zich weer herstelt. Nu maar hopen dat er Kerkuilen van Noord Limburg of Friesland hier naar toe komen. Ook in Duitsland langs de grens waar we samen met de Nabu was het geen vetpot. Er waren 2 broedsels waarvan 1 broedsel de jongen dood in het nest lagen waarschijnlijk door verstoring.

Met andere soorten uilen ging het vrij normaal.

Verslag roofvogels 2014

Dit jaar ging het beter met sommige roofvogels o.a. met de Buizerd en Torenvalk dan in 2013. Dit was een zeer slecht jaar. Dit komt door de zachte winter en het mooie voorjaar. De maand maart was uitzonderlijk. De muizenstand was weer aangetrokken. Dat zou voor verrassingen zorgen. Door het mooie weer was alles veel vroeger in bloei. Bij de zangvogels waren de jongen 2 á 3 weken eerder uitgevlogen met weinig verliezen. Verrassingen waren er ook bij de roofvogels die al half maart op eieren lagen. Normaal is dat begin april. Dit was in heel Nederland zo. De Buizerd was van 2 broedsels in 2013 naar 14 broedsels gegaan in 2014 met een gemiddelde van 2 jongen per nest. Op enkele plaatsen lagen 3 jongen in het nest. Enkele Buizerds hadden wel gebaltst maar hadden geen broed. Dit jaar overgeslagen.

De Torenvalk ging van 1 broedsel in 2013 naar 5 broedsels in 2014 met een gemiddelde van 3 jongen.

Bij de Havik waren 3 broedsels. 1 Met 3 jongen en de andere 2 met 2 jongen. Deze waren ook vroeger uitgevlogen dan andere jaren.

De Boomvalk was zeker op 2 plaatsen aanwezig. Op 1 plaats heeft hij gebroed waar 2 jongen zijn uitgevlogen.

De Sperwer had dit jaar weer gebroed, na een lange periode van afwezigheid, in het Malenbos. Daar zijn ca. 3 jongen uitgevlogen. Met de Sperwer gaat het de laatste jaren slecht vooral in de bossen. In de bebouwde kom komt hij steeds vaker voor.

De Wespendif werd op 4 plaatsen waargenomen. Met zekerheid werd er op 3 plaatsen gebaltst. Op 2 plaatsen zijn jongen uitgekomen. Deze geheimzinnige vogel komt pas laat terug uit Afrika. Meestal pas begin mei. Eind augustus begin september vliegen de jongen uit. Soms iets vroeger. Deze vogels zijn gebaat bij een goed wespelaar.

De Rode Wouw, de Ruigpootbuizerd en de Blauwe Kiekendief werden overvliegend waargenomen.